

L'Avenc de la Garrotxa

Portaveu de la Unió Nacionalista Catalana

Son col·laboradors tots els socis d'aquesta entitat

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
UNIO NACIONALISTA CATALANA
BANYOLAS

Banyolas 22 de Maig de 1910

PREUS
SUSCRIPCIÓ: 1'50 pessetes trimestre.
NÚMERO SOLT: 10 cèntims

Socors Mútuus

Siguent el proletariat l'element dominant a Banyolas y el més mereixedor de la nostre atenció, vuy ocuparme de la qüestió dels Socors Mútuus, per ser aquet un problema qu'afecta a totes les classes menesteroses que son previsorés dels flagells y les necessitats qu'algún dia 'ls hoder arribar.

Ordinariament, doném el nom de Germandat o Monte-Pio a un organisme destinat a socorrer als associats en els cassos de malaltia o d'invalidesa pera 'l treball; d'aquesta manera, mitjansant una petita quota fixa, l'assegurat está en el dret d'obtenir una retribució que li compensi parcial o totalment la falta del jornal.

Si en tots els ordres de la vida es convenient la unió de tots els individus qu'aspiren a un fi comú, creant les col·lectivitats, en aquet cas particular l'esperit d'associació es indispensable, perquè quant un treballador está malalt y no perteneix a cap Germandat, li falta l'aliment, el de la família y els medis de lograr el retorn de la salut perduda. Es aquet un fet universalment regonegut y les dotzenes de centenars de societats de Socors Mútuus per tot arreu escampades y en totes formes organitzades, en són bona prova. ¡Llástima que moltes d'elles, sempre les que més prometen, hagin sigut fundades més ab mires al egoisme especulatiu qu' en ares del altruisme y el amor al proxím!

Deixém a part el sens fi de Germandats que corren pel món ab pomposos noms batejades y com a desideratums pels seus patrocinadors pregonades; no parlém de les moltes que de poc temps a n'aquesta part han intentat posar arrels a la nostre vila y s'han estrellat per falta

de vida; limitém la nostre atenció a les societats de Socors Mútuus qu'expléndida o miserament fan la viu-viu en aquesta localitat.

Actualment hi ha a Banyolas tal desgavell en la qüestió de les Hermandats, que de tantes que n'hi han ja hem acabat per perdre 'l comte y per oblidar els drets y els debers dels qu'están assegurats a cada una d'elles. Si mitjansant un estudi comparatiu, volguessim desxifrar quina reuneix més ventatjoses condicions y més garanties, ens imposariem un treball llarg, penós y inutil perquè arivaríem a la conclusió de que avuy no existeix encare el *Monte-Pio ideal* que reuneixi englobades totes les ventatges y hagi sabut prescindir de tots els inconvenients d'aquesta mena d'associacions.

En dos grans grupus podém dividir les Germandats implantades a la nostra vila: locals y forasteres; les primeres podriem subdividirles en generals (n'hi han dues), particulars d'una Societat (n'hi han tres) y particulars d'un ofici o professionals (n'hi han quatre), pero per anar al fi que 'm proposo ja basta la primera divisió. De les que perteneixen el dos grupus ¿quines son les millors y qu' ab més seguretat podém aconsellar? Prescindint de petits defectes que algún dia poden ser subsanats, decididament, sense cap més reserva, opto per les societats locals.

Aquestes constitueixen una garantia per l'assegurat. 1.ª Perque coneix personalment y a fons els que formen la Junta administradora y sab que son persones de confiança a les quals pot presentar sempre les reclamacions que tingui per convenient, lo que no pot fer tan facilment ab les societats forasteres. 2.^a Perque coneix a tots els socis, qu'en sa major part li son amics y a vegades li son parets y per élls precisament han de servir els interessos entregats a cada mesada; les quantitats pagades a les societats forasteres, serveixen per un des-

conegut, per un extrany, que tant pot ser en Gonzalez de Villacarneros com en López de Torreledones. 3.ª El socis protectors que hi han a les societats locals, aquets ciutadans altruistes que paguen la mateixa o major quota qu'els socis actius, renonciant a tot benefici, acaben de ferles prósperes y les hi asseguren la vida; poques son les forasteres que comten ab un número regular ae socis protectors; y 4.ª Per desempenyar els carregos de les Juntes de les societats locals, el socis trevallen gratuïtament; tant sols percibeixent honoraris els qu'hi posen el treball particular de la seva professió, com el metje, el cobrador, etc., etc.; a les societats forasteres desde'l Delegat local fins a la Direcció Central tothóm té un sou assenyalat, sou qu'infecitament ha de sortir de la caixa general de fondos qu'obra en poder de la Junta Central.

Hi han encare altres motius qu'obliguen a posar les societats locals per sobre de les forasteres. En aquestes darres, o en casi totes, després d'haver donat d'alta a un malalt, se li assenjala un terme que varia entre noranta y cent dies, durant els quals no pot reclamar nova baixa encare que's tracti de diferenta malaltia. Aixís, quan un malalt ha sigut donat d'alta d'un refredat, si l'endemà 's trenca una cama no té dret a reclamar rés. Les societats locals aixó no ho tenen, y 'ls associats poden reclamar nova baixa el endemà de l'alta, sobretot si 's tracta d'un mal diferent.

Les malalties cròniques, aquelles que per la seva llarga durada son la ruína de moltes cases, no hi cap societat forastera que les aboni. Us diuen: ¿tens una malaltia curta? aquí van diners; ¿tens una tisis? móret; ¿tens un cranc? que t'enterrin. Les societats locals no exceptuen cap mal, només els que son buscats.

Poso punt final, recomanant als meus compatricis que quan vulguin allistarse a

una societat de Socors Mútuus, que mirin avans de tot quina es la que més els hi convé de totes les que funcionen *exclusivament* a Banyolas.

C. C.

L'actualitat anglesa

El Rey Eduart, íntim

Eduart VII era aficionadíssim a passar temporades a París, y sobre tot, a córrer per la ciutat com un ciutadà qualsevol.

Prou el Govern francès li destinava un parell d'hàbils policies que vetlessin per ell, però'l sobirà, poch satisfet de que li seguissin els passos, se divertia en felshi perdre aviat el rastre.

Un dia, quan encara era príncep de Gales, va anar al Louvre a' alguns amichs. En una de les sales hi havia una colla d'excursionistes yankees, y un d'aquets digué a un company seu.

—Me sembla que aquell senyor d'allí es el príncep de Gales.

—Me sembla que nó.

—Deu dollars a que ho es.

—Deu dollars a que no ho es.

—¡All right!

Y 'l yankee de la juguesca s'atansa a un dels que anaven ab el príncep, precisament el seu secretari, y li pregunta 'l nom del seu acompanyant.

—El comte de Chester,—respón senzillament el secretari, que, igual que'l príncep, havia sentit perfectament la conversa.

—He perdut,—suspirà'l yankee, ignorant de que'l príncep de Gales porta 'l títol de comte de Chester.

Un dia anava en cotxe descobert per un carrer, y una dona, que no 'l coneixia, li pregà que li portés fins al mercat un cistell de fruita que pesava un xich.

—Pot ser vos estimariau més vendremel. ¿Quant ne voleu?

—Tres franchs.

—¿Tres franchs? No 'is porto. ¿Voleu un retrat de la meva mare?

—¿Y que volen que'n fassi?

—No hi fa res, preneulo.

Eduart VII allargà a la venedora una lliura esterlina d'or ab l'imatge de la reina Victoria. El cotxe arrancà a tota marxa y la dona restà una pila d'estona sense saber què li passava.

No fa pas molt temps el rey va tenir ganes d'anar a veure la funció de l'Olimpia, y li van guardar un prosceni. A les nou del vespre el director del teatre y alguns amichs esperaven al rey pera rébre'l com era degut, però Eduart VII, poch afeccionat a n'aquestes cerimònies, en compte d'entrar per la porta gran, va anarsen cap a una reservada.

Allí hi havia una portera que no pecava d'amable.

—¿Què voleu?

—Venim a veure'l teatre, —digué'l rey.

—El teatre està llogat per molt temps y els artistes estan tots compromesos. Apa, lluny de aquí.

El rey y 'l seu secretari, no van tenir més remey qu' entrar per la porta gran.

Quan la feréstega portera va enterarse de qui era 'l personatge que volia entrar, va rebre tal impressió que va estar molts dies malalta.

Al rey, en cambi li va fer molta gracia que 'l prenguessin per un empresari, y s'oposà formalment a que castiguessin a la poch atenta portera.

A Biarritz, ont passava moltes temporades, era molt popular. Un dia, passant per un carrer, un noyet va caure, jugant, a prop seu y 's va fer mal.

El rey l'aixeca, l'amoixa, l'agafa per la mà y 'l porta a casa 'ls pares, y mentres va estar a Biarritz, va enviar diariament a preguntar com estava 'l noy.

Al any vinent, al desembarcar el rey, y ésser rebut pels personatges oficials, el marrech s'escorre per entre el rotllo, avensa fins al sobirà allargantli un pomet de flors y dientli.

—Senyor Rey, que Deu el guardi...

Y deya 'l rey que era una de les salutacions que més fondament l'havien conogut.

Son molts els que ignoren que Eduart VII era advocat y no per ser «fill del rey» sino per haver cursat la carrera del primer any al darrer. Estudiant y advocat, havia pertenescut al ordre, y no faltava may, revestit ab toga, al dinar anyal de la corporació d'avocats. Y per rey que fos cedia 'l primer lloch al degà de l'ordre. En aquest dinar, contra la costum britànic, s'hi permetia fumar.

Eduart VII era un gran coleccionista. Fotografies, segells, manuscrits, quadres, bastons, tot ho coleccionava. La seva biblioteca constava de 100.000 volums y era célebre entre 'ls bibliòfils.

El monarca difunt, contra lo que molts creuen, tenia la jornada cronométricament arreglada, quasi com el Phileas Fogg de Jules Verne. Se llevava molt dematí, despatxava'l voluminosos correu ab el secretari, correu que venia de tots els punts del mon y en el que abundaven les demandes d'aussili que feyen una respectable sangria anyal al presupost regi. Lo restant del dia l'empleava en despatxar assumptes d'Estat y en cumplir els devers socials que li imposava 'l càrreg.

En l'ordre interior era escrupolosament constitucional, però en l'exterior, volia portar la iniciativa. En 1903 va fer el viatge a França, malgrat la viva oposició dels ministres y, en particular de lord Londonderry.

Al endemà del seu adveniment al trono, va resoldre fer la pau ab el Transvaal, també contra 'l parrer d'alguns homes politichs, y

repetint la famosa frase:—Els boers son «gent-lemen» y com a tals els hem de tractar.

Si bé era molt exigent ab els respectes deguts a la reialesa, quan prescindia del seu caràcter reyal, era un home com qualsevol altre, sense pretensions de cap mena. Quan viatjava, no era cosa estranya veure'l a les sales de lectura dels restaurants, llegint diaris, sense acompanyament de cap mena. Solia dir que «tots els homes son fets del mateix fanch, y son dignes dels mateixos respectes».

Y en cambi, en els actes oficials, no tolerava la més petita infracció de l'etiqueta protocolar.

No tenia molt desenvolupat el gust artistic. Tolerava la música «com un soroll menys desagradable que 'ls altres» y lo mateix elogiava un quadre de Burne Jones que un pastitxo d'un pintor de regadores.

Una anècdota pera terminar.

Quan estudiava a Cambridge, passejant per les afores, va sorprendre'l un ruixat. No veient altre lloch cubert que 'l carro d'uns gimnastes ambulants, va refugiarshi y va demanar un paraigües.

Una vella va donarnhi un tot atrotinat, y li digué:

—Si vols aquest, prentlo, noy; el nou, no 'l deixo ni que fos al príncep de Gales.

Al endemà la vella rebia 'l paraigües vell, un de nou de trinca, y una tarjeta en la que s'hi llegia:

«Eduart, príncep de Gales».

FEINA A FER

Les últimes eleccions legislatives, las del 8 de Maig han demostrat que Catalunya es un feude del Centralisme, com deu, vint anys enrera. S'han resucitat pera guanyarles, els vells procediments; la pressió oficial sobre 'ls alcaldes, jutjes municipals y fins en algun punt, com en el nostre districte, sobre 'ls Párrocos ó Rectors, les emenases dels cacics, la compra de vots feta impudicament a la plassa pública, devant de tothom; s'han posat en joc totes les males arts, l'empleo de les quals té una sanció pe. al establerta en la Llei electoral; el Centralisme ha fet un *tour de force* un va-y-tot per assolir el triomf de sos candidats.

Lo dolorós, lo depriment, lo vergonyós ha estat que alguns candidats centralistes de les colles liberal y conservadora, hagin mort en diversos districtes catalans.

La reculada que ha sofert Catalunya es innegable. ¿Qui 'n té la culpa? Els regionalistes diuen que la tenen els nacionalistes republicans; aquestos fan responsables de la desfeta an aquells.

Nosaltres enteném que la desfeta 's deu al racionament, a la divisió d'l catalanisme militant, en dretes y esquerres; si aquesta divisió no s'hagués produït, ni l'errouxisme hagués triomfat a Barcelona ni 'l candidats encasellats en els districtes comarcans.

Regoneixém que la Solidaritat no podia ésser eterna y actuar ab caràcter permanent; però la disgregació del bloc solidari ha estat inoportuna y fora de temps.

La Solidaritat s'hauria desfet natural y espontaniament el dia que Catalunya hagués estat mestressa de sos destins; a l'hora que fossin vensuts l'enemic de fora, el Centralisme y foragitat els que tenim úns a casa, el l'errouxisme, perturbador de la vida catalana y el caciquisme, qu'ens xucla les energies y en-

trabanca el lliure expandiment de nostra terra, com de totes les hispàniques, la Solidaritat, com arma ofensiva y defensiva que teniam pera batre als enemics de dins y fora, hauria desaparegut, com desapareixen per llei natural totes les coses inútils que no tenen raó suficient d' ésser.

La separació prematura de dretes y esquerres ha estat una de les concauses que han contribuït a la victoria centralista; pero 'ns sembla que tot y tinguent molta importancia, no ha estat la determinant de la desfeta, que ha sigut deguda principalment y en primer terme á que Catalunya no es encare prou catalana; el sentiment nacionalista, de la propia persona litat que ab tanta forsa y empena 's manifestá en les jornades electorals de 1907 s' ha anat esvaint y ha fugit del cor de mols catalans, qui en 1910 no han sabut resistir les temptacions y afalacs dels enemics de nostra terra, convertintse en llurs aliats.

El sentiment catalanista perdé en intensitat lo que guanyá en extensió; després de l'actuació electoral de Solidaritat, ens ferem l'ilusió que tots els elements integrants del bloc solidari sentian, ab la mateixa veemencia que nosaltres, l'amor a Catalunya y que treballarian sense defalliment per la prosperitat y grandesa de la mateixa, fins a conseguir el regoneixement de totes les prerrogatives inherents a la Nacionalitat catalana.

Els fets han vingut a demostrarnos l'erro que patiam al considerar companys de causa an els qui, a la primera ocasió propicia, han abandonat nostres handeres per empassarsen an el camp del centralisme.

Pera reconquerir les posicions perdudes, pera refernos de la dolorosa desfeta que acabem de sofrir, cal y s' imposa que tots els catalanistes, els de la dreta y de l'esquerra, treballin d'avui endavant en l'obra patriótica de catalanisar nostre terra, aprofitant el llevat que deixá Solidaritat. La tasca dels de la dreta está en catalanisar a les classes acabalades y conservadores; la de l'esquerra en infiltrar els sentiments nacionalistes a les clases obreres, que per llur condició desvalguda no tenen afecions pátries. El dia que s'haurá terminat l'obra esmentada, Catalunya no haurá de temer res ni dels de fora qui veientla gran y forta no gosarán intentar cap malifeta, ni dels de dins, car ja 'ls haurá adaptat a las condicions de la vida propia.

ALBOL.

SECCIÓ LITERARIA

VENSUDA

Dama Nedda, tota blanca, somreia dolsament, ab el somriure agradós del vensut que ho desitjava. Ab el somriure venerable que te 'l lliri que's colltorsa. Ab el somriure diví del Crist-Clavat.

Serva encara la mateixa positura en qu' escoltava a son amic. En l'angle perfumat del seu jardí paradisiac, asseguda sobre una roca rublerta d'eures qu' ella aixafa ab el pes lleuger de són cos virginal. L'ametller gegant extén ses branques per damunt son cap, com l'àngel guardiá que l'ampararia d'un perill. Dama Nedda, tota blanca, resta sola y gaudeix de la soletat tranquila. L'hi apar que sent al lluny del lluny, una veu fresca que defalleix rítmicament y esdevé cant planyivol de l'emigrant que ja s'allunya. Ara la sent de més aprop y la

mateixa veu es la d'un vencedor arrogant que canta Hossanna! Y somriu dolsament, místicament; com el vensut que ho desitjava; com el lliri que's colltorsa; com la divinitat del Crist-Clavat.

***

—M'en vaig demá, Nedda. Mirate! el vaixell que se'm endú; es aquell que's gronxa sobre les aigües del port.—Y extenent són bras pel damunt del cap d'ella, senyalava una barca diminuta que sols ell la veia, allá en el fons blau, a fora de la ciutat.—Guítal, es blanc, tot blanc; com l'aucell marí qu'extén ses ales a ran de l'aigua; com la flor que't perfuma; com els teus pensaments; com tu mateixa.

—Aigües enllá, continuá—una altre terra hi trobarem que no serà la que jo estimo, joh Nedda, y qui sab si an aquella terra extranya, en un lloc sense flors, un sot s'obrirá per guardar mon cos. lluny dels nostres y lluny del teu.

—Dama Nedda, tota blanca, ab els ulls desmesuradament oberts, guaitava la cara de son amic, trista, plena de sofriments y sentia que a dins són pit hi penetraven a queilles paraules de l'amor seu, fent mes infens el seu martiri. Si la llengua no s'hagués nuat dins sa boca, hauria modulades unes paraules per elevar a ofrena l'amor seu. Li hauria dit que l'estimava; que no se'n anés. Mes ab un indiferentisme imposat, se redressava al seu devant y li borrava la mirada, les paraules, els pensaments... Un llibre que guardava, tombá a terra desamparat per ses mans blaves.

—Mai, que no hagués arribat un instant com el present, t'hauria dit que t'estimo. Perdona la meua exteriorisació. En el llibre meu, llibre ignorant, hi trobararás coses que sols foren escrites pera ésser llegides per tu; mes no creia en aquesta prematuritat. Hauria esperat més temps a díteles, per anarles cultivant constantment, a redós de mos insomnis. Y tot cisellantles, com copa d'or, hauria passat més temps perfeccionant la meua obra, tancat dins una torre d'ivori, que la ocasió m'hagués obert les portes. Mes ara les trovo de bat a bat oberres y a tu, posada al bell mitg com l'imatge en un altar. En el sacerdotici meu, also fins a tú ma copa d'or, verge encara de tot vi de vida y la seva buidor vull que tu l'omplenis d'un líquit que no sigui amargant. Tinc sed... tinc sed, Nedda.

Dama Nedda, tota blanca, sentí en aquestes darrerres paraules la ferida mortal de l'indiferentisme que fins ara havia mostrat a són amic y's sentí vensuda.—Deixa—digué—ta copa en mes mans y creua, conformat, les mans blaves. Jo l'omplenaré constantment del vi del sacrifici; de les llágrimes que manin de mos ulls cada vegada que 'l teu recort me sobti. ¡Soc teva... ¡T'estimo!

***

Dama Nedda, tota blanca, ha divagat una estona placévola, fent passar per sa ment la epopeia de sa vida. Ha divagat y sent en són cor el defalliment del vensut que acaba de sostenir una llarga lluita. Y respira fort; y 'l seu cap se tomba enrera fins a trobar el tronc de l'ametller y dorm; dorm sobrella derrota gloriosa. Y tot dormint, encara somriu dolsament; místicament; com el vensut que ho desitjava; com el lliri que's colltorsa; com la divinitat del Crist-Clavat.

A. SALVADOR Y SENCHERMÉS.

El cometa d' Halley

Moltes eran las persones d'aquesta vila, qu' en la nit crítica del 18 al 19, esperaven ab curiositat, no exempta en alguns de temor el pas de nostre planeta per la cúa del famós cometa. La pluja 'ns privá de presenciar l'espec-

tacle sideral que altrament, anc que no hagués plogut, tampoc s' hauria efectuat, es a dir, que no haguérem vist res. A les deu comensá a plourer a bots y barrals, continuant la pluja fins al matí del dia següent.

Els aficionats a l' Astronomia s' en anaren al llit y no passá res d' anormal, llevantnos tots alegrois perquè encare viviam. Els banyolins poden consolarse sabent qu' els de Barcelona, Madrid, París y Berlín tampoc vegéren res. El director de L' Observatori Fabra, de Barcelona ha donat a la premsa la següent nota:

El cel ha permanescut completament cobert durant tota la nit del 18 al 19. Per lo tant, no ha estat possible fer cap observació en els moments del probable pas de la Terra al través de la cúa del cometa d' Halley. Els aparells meteorològics y sismològics de l' Observatori, no han registrat res anormal, a menys que les notables variacions revelades pels baròmetres y l' estatoscopi no revestissin caràcter general, cosa que jutjo poc probable.

En quant a l' introducció en l' atmòsfera terrestre de gasos cometaris, inútil es dir, conforme ja s' havia anticipat, que no s' ha observat res; en primer lloc, perquè, en el cas improbable d' introduir-se tals gasos, no se farien sensibles en les capes baixes de l' atmòsfera fins després de cert temps (tal volta alguns dies), y en segon lloc, perquè, en el supost d' ocórrer aquest cas, no es fàcil, donat l' enlairament de les cúes cometaries, que dits gasos poguessin reconeixes ab els més delicats medis d' anàlisi.

Segons telegrama que acabo de rebre de l' astrònom alemany, professor Kobold, el cometa d' Halley ha degut passar davant del sol durant la matinada del 19, a les hores següents (temps civil de Greenwich): immersió del cometa en el disc solar, a les 3 h., 23 m.; emersió del cometa, a les 4 h., 22 m. Aquests resultats discrepen molt poc dels que he publicat anteriorment.

Considerant, doncs, com molt probable que l' cometa s' ha projectat sobre l' disc solar, y que, per consegüent la Terra ha passat casi centralment per l' interior de la cúa, les observacions de major interès científic hauran pogut efectuar-se en els Observatoris situats en l' Assia y en la regió occidental del Pacífic.

El director de l' Observatori, Josep Comas Solá.

AJUNTAMENT

Sessió ordinària de 2.ª convocatoria del dia 14 de Maig de 1910.

Presidida pel 1.er tinent d' Alcalde senyor Alsius, ab assistència dels Regidors Srs. Hostench, Puig, Coll, Bofill, Laqué, Ametller, Perpiniá y Boix.

S' aprová l' acta de la sessió ordinària anterior y queda ratificada la de la Extraordinària tinguda en lo dia d' ahir.

El Sr. President dona compte de las adhesions rebudas hasta el dia, en la qüestió del telèfono, quinas son en gran nombre.

A proposta del Sr. President s' acorda enrejolar ab mosaic el sol de la Secretaria, aixis com també enblanquinar ditas Oficinas y la Sala del Consistori.

Se dona compte de lo cobrat per consums en la primera dezena d' aquest mes qu' importa 1090'68 ptas.

S' acorda autorisar á D. Jaume Casellas pera canviar el ràfec del teulat de la casa que n' Rafel Hostench posseeix an el carrer dels Turers.

El Sr. Coll en nom de n' Pere Torrent demana permís per ficar un lleterero en l' establiment qu' aquest últim té establert

an carrer de S. Martiriá que dirá «Cuchilleria de Pedro Torrent», quin permís li es concedit.

Com á resolució de un escrit presentat per D. Martiriá Butifá, informat favorablement per la Comissió de Governació s' acorda incloure en el Padró de Veïns d' aquesta vila á 15 individus que fá més de dos anys resideixen aquí y son majors de 25 anys.

Y no haventhi més assumptes que tractar s' aixeca la sessió.

De tot arreu

Gendarme «Emperador»

El «Bulletin Militaire des Colonies», de Fransa, ha publicat el següent nomenament:

«Illa Marie Galante.—El gendarme X ha estat ascendi a sargent. Ha conseguit sotmetre a les tribus rebels.»

¿Qué qui es aquest gendarme marvellós pacificador de salvatges?

El cas curiosíssim l' explica un diari de París de la següent manera:

«Es sabut que ls indigenes de Marie Galante volgueren proclamar se independents.

El governador, al principi, se vegé molt apurat. Volgué parlamentar ab els rebels. Tot era inútil! Y aleshores tingué una idea genial: enviá a parlar ab els insurrectes a un gendarme, vestit de gran uniforme, ab sos esperons, son sabre y tot plé de creus. Els indigenes apenas vege en a uu home tan admirablement vestit y carregat de quincalla, el proclamaren emperador y se manifestaren prompts a obeirlo.

«Així pujá al trono, y als déu dies a forsa d'habilitat política, convencé als seus súbdits de que tornessin a acceptar la dominació francesa.»

Y per aixó ha sigut nomenat sargent immediatament, que era lo menys que s' podia fer ab un emperador.

¿Quants diplomàtics ab tots els seus anys de carrer no haurien lograt lo qu' ell dels salvatges.

Els grans temples del món

Ab motiu d' estar a punt d' obrirse al culte la gran catedral, dedicada a Sant Joan, que s' está construint en lo alt de Moninguide, a Nova York, senyala un periòdic la cabuda dels grans temples qu' existeixen en el món.

Figura en primer terme Sant Pere de Roma, que cobreix una superfície de peus quadrats 150.000, venint en segon terme la de Sevilla, ab 124.000 peus; la de Milá, ab 107.000, y en quart lloc l' esmentada de Nova York, que cobreix peus quadrats 100.000.

La catedral de Liverpool te quasi exactament la mateixa cabuda; Colonia 84.000 peus; York, 72.000; Amiens, 71.000; Santa Sofia de Constantinopla, 70.000; Chantres, 64.000; Lincoln, 67.000; Nostra senyora de París, 62.000, y tantes altres de més reduit rescinte.

NOVES

Els esperantistes banyolins.—Organizat pel grupo Amikaro Spero se celebrará aquesta tarda a la Sala de can Nurci un acte de propaganda per la difusió de la llengua internacional del doctor Zamenoff. Pendrán part a l'acte, fent us de la paraula, renomats divulgadors de la llengua esperantista; entre altres l' il·lustrat comandant d' Infanteria, D. Cesari Huecas.

A l'acte, que comensará a dos quarts de

tres, han sigut invitades la corporació municipal y totes les societats locals.

Primera comunió.—Avui la pendrán els nens y nenes, a qui han degudament preparat per tan solemni cerimonia, els Srs. Vicaris.

Noves especies.—El vispresident de la Junta municipal de Ciències naturals de Barcelona ha comunicat an aquesta Alcaldia, que s' ordenat al director del Museo Jetiogénic del Parc, que ab les degudes condicions remeti immediatament las noves especies pera la repoblació de l' estany.

Les especies ofertes son, com recordarán els llegidors, son: carpes, gats y truites dorades.

Salvador Masgrau y Cordomí

Banca, Borsa, Comptes corrents,

Cambis de monedes.

Negocia l' cupó Amortissable, 5 % o venciment 15 de Maig vinent.

Farmacies de torn.—Avui ho está la de don Joan Pujol, Porta dels Turers, 8. Dijous vinent, diada de Corpus la de don Josep Alsius, Girona, 9.

Senadors.—Avui es el dia senyalat pel govern pera efectuar l' elecció de Senadors que tindrà lloc a la Sala d' actas de la Diputació provincial. L' impressió que dominava ahir entre ls compromissaris era que sortirien elegits senadors per Girona els candidats següents: don Bartomeu Bosch y Puig, ministerial, don Frederic Rahola, regionalista y don Manel de Bofarull, tradicionalista.

Els altres candidats, don Jaume Roure, liberal disident y don Odón de Buen, republicà, cas de que persisteixen en la presentació comptan ab molt poques probalitats d' exit.

Magnífica casa de recent y moderna construcció, ab una gran botiga y espaiós magatzém, situada en la plassa de la Constitució, 5, está per arrendar.

Raó: Salvador Masgrau Cordomí.

El Canigó a Figueras.—L' Empresa d' aquest espectacle ens comunica la següent nota:

«La Empresa CANIGÓ desitjant complaure a les moltes personas que ab gran insistencia han sollicitat se representi el poema «Canigó» a les Arenas d' aquesta ciutat, ha acordat celebrar l' espectacle lo diumenge dia 5 del vinent Juny.

La Empresa agraheix els desinterésats afectes que ab caracter purament particular l' hi han sigut dirigits, pero enten que l' seu deber es no acceptarlos, no obstant, per evitar en lo possible grans perduas en el cas de que l' temps no deixés representar l' espectacle com va succehir en les firas passadas de Santa Creu, ha calculat la manera de realisar el projecte y d' indemnisarse al menys en part del perjudici que podrien causarli la suspensió del espectacle. A n' aquest fi ofereix al públic titols de valor 25 pessetes, baix les següents condicions:

Primer. El tenedor no tindrà dret a reintegro en cas de que l' temps privi la representació del espectacle.

Segon. Si l' espectacle s' representa el tenedor será reintegrat del valor d' aquest titol y ademés 5 pessetes equivalents a un 20 per 100 de benefici de la cantitat que representa aquest titol.

La Empresa confia qu' el public sabrá apreciar l' objectiu d' aquesta proposició en lo seu aspecte economic las bases de un segur collectiu.

Aquestos titols estarán a la venda fins el dia 2 del vinent Juny a casa de don Benet Solanes, en el carrer de Sant Pere Alt, 7, d' aquella ciutat.»

Accident desgraciad.—El dimecres de la setmana passada una nena, que jugava ab les seves companyas prop d' una bassa d' una masia del veï poble de Besalú, caigué en la mateixa. Quan acudiren en son socors els pares de la nena, pels crits de la mainada, la desventurada criatura estava ja afogada.

Sense ses. ió.—El dijous tampoc pogué celebrar l' Ajuntament sessi de primera convocatoria. El fet revela qu' entre ls regidors de la majoria no regna aquella satisfacció interior, de que parlen les Erdenanses militars. Ahir degué tenir lloc la de segona convocatoria, quin extracte donarém en la vinenta edició, puig segons noticias de darrera hora havia d' esser molt accidentada.

Mercat de Banyolas

Dia 18 de Maig de 1910

Blat.	de 19'00 á 20'00 ptas. qtra.
Mestall.	» 17'00 á 17'50 » »
Ordi.	» 11'00 á 11'50 » »
Civada.	» 8'00 á 8'50 » »
Blat de moro.	» 12'50 á 13'00 » »
Fabes.	» 14'50 á 15'00 » »
Monjeres.	» 29'50 á 30'00 » »
Fabons.	» 15'50 á 16'00 » »
Vesses.	» 16'00 á 16'50 » »
Llobins.	» 8'00 á 8'50 » »
Mill.	» 16'00 á 16'50 » »
Panis.	» 13'00 á 13'50 » »
Fajol.	» 13'00 á 13'50 » »
Alls.	» 0'00 á 0'00 » forc.
Ous.	» 0'95 á 1'00 » dna.
Oli.	» 14'50 á 15'00 » mallal

Registre Civil

Inscripcions verificades desde '1 dia 13 al 19 del present mes

Naixements

Joaquim Collmalivern Malagelada, fill de Francesc y Agustina; Joan Ribas Font, fill de Genis y Joaquina.

Defuncions

Ramón Costa Garriga, viudo, de 85 anys, per debilitat senil; Cecilia Riera Oriol, viuda, de 70 anys, per reblandiment cerebro-medular.

Matrimonis

Josep Camps Planas, ab Crescencia Vilarnau Gimbernau, ab dos solters.

Gran Hotel del Comers

Carrer Albareda, núm. 5.--GIRONA

Propietari: D. Antonio Vallvé Serra

Corresponsals en las principals Fondas d'Espanya

Aquesta espaiosa FONDA, situada en la part plana y central de l'immortal ciutat, té 50 habitacions ab tot el confort modern, amobladas ab el gust y llimpiesa que requereix un Hotel de primer orde, tinguent además quarto de banys y duxas, llum eléctrica y timbres en totes las dependencias y un caudal d'aiga potable, inmillorable y de reconeguda fama entre 'ls hidròlegs.

Cuina espanyola y francesa
JARDI

MENJADOR D'ESTIU

Se serveix a la carta y cuberts. Aquests desde 2 pessetes per munt.

Abonos mensuals, ab habitacions, desde 100 pessetes

Banquets, Bateigs, Casoris, Lunchs y Refrescos á preus módics y convencionals y en locals especials.

An els turistas, viatjants, jurats, chors, comisions, congressistes y colegials sels hi concedeixen y fan preus especials.

A l'arribada dels trens hi ha omnibus de la casa y cotxes de lloguer, á preus reduits del **HOTEL DEL COMERS.**

Servei de personal triat

Garage

INTERPRETES Y COMISIONISTAS

FERRETERIA, QUINCALLERIA Y OBRADORS DE LLAUNERIA

DE

JAUME SAGUER Y BARCELÓ

Plassa Constitució, 1 y Mercadal, 1

ADMINISTRADOR DE LES AIGUAS POTABLES D'AQUESTA

PREUS ECONÓMICS

Miguel Talleda

SASTRE

Trajos exclusivament a mida

Princesa, 11 - 1.º 1.ª -- Barcelona

FÁBRICA DE ANISSATS,

LICORS Y VINS DEL PAÍS

Fills de Pere Malagelada

CARRER DE SANTA MARÍA.--BANYOLAS

BISICLETAS

VENDA DE CICLES, ACCESORIS, PESSAS DE RECAMBI Y REPARACIONS

JOSEP FIGULS

BANYOLAS

Preus exageradament econòmics

Xacolats TORRENT

CASA FUNDADA EN 1780.

Puresa Garantida.

Proveidors de la Reial Casa.

Premiada en distintas Esposicions.

CLASSES ESPECIALS

Pera colegis y communitats religioses.

Especialitat en la fabricació
de xacolats fins ab canyella y vainilla.

DESPATX CENTRAL

ESCRIBANIAS, 8.--BANYOLAS

Gran regalo artístico

Completament nou

Primer y únic á Espanya

Consisteix ab una magnífica ampliació, pel procediment al carbó lo mes perfeccionat fins ara, tamany d'una fulla ó sia 50 por 60 centímetres.

Ab aquest medi tota persona de bon gust artistic y de bon cor pot tenir un recort de las personas volgudas, difuntas ó vivas, pagant solsament el valor del marc. Els que desitjin l'ampliació no han de fer mes que demanarla al fotógraf Rafel Mayor, mentres permaneceix en aquesta població, ó á Barcelona, Rambla del Centre, n.º 7 (Fotografia davant del Liceo).

Es precís que els encàrregs vagin ben especificats, espressant els retocs qu'en el treball se desitjin, com per exemple, cambi de trajo, de pentinat; si 's volen mes joves ó vells, ó bé afavorits, etz., etz. Se treuen reproduccions de fotografias antigas, gravats, pintures, escultures, objectes d'art y santuaris, etz., etz.

Taller fotogràfic

TIRATJES DE TARJETES POSTALS AL BROMURO Y ESMALT.

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES.

FRANCISCO XAVIER MATEU

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui 'ls desitji, enviant solsament els CLICHÉS.

Ampliacions de regalo

D'avui a fi del corrent mes, les de tamany natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant y artistic encuadrat y corresponent vidre.